

Motiv matere v slovenski ljudski baladi Rošlin in Verjanko, Lepa Vida

Mati se v slovenski ljudski baladi kaže kot zelo negativna slaba in pokvarjena oseba, ki je sposobna najbolj podlih dejanj in nizkotnih odločitev, celo v lastni družini.

V obeh baladah je prav gotova največja negativna lastnost obeh mater grabežljivost in sla po denarju. Obe sta pripravljene storiti praktično vse, da bi izboljšali svoj materialni in s tem tudi družbeni položaj. Lepa Vida ne pomišlja, ko gre za odločitev o lepšem lagodnejšem življenju na španskem dvoru ali ostarelem možu in bolnem otroku, takoj namreč sprejme ponujeno ji lepše življenje. Verjankova mati je še hujša, še bolj pokvarjena. Pripravljena je namreč celo ubiti lastnega sina, da bi le njej sami pripadlo moževo premoženje. Pokaže se, da nobena izmed njiju ni sposobna oziroma sploh nima notranjih čustev, razen do sebe. Lepa Vida jih na koncu balade sicer kaže vendar le na videz.

Na Verjankovo mati in na Lepo Vido meče temno senco tudi samo njuno ravnanje na koncu balad, ko se pokažejo posledice, za katere sta odgovorni njuni odločitvi; pri Lepi Vidi otrokova smrt pri Verjankovi materi pa Verjankov uboj Rošlina. Tu se pokaže manjša razlika med njima. Lepa Vida se na koncu kesa svojega nepremišljenega odhoda in se smili sama sebi ter toči krokodilje solze. Vendar jo vest ne kljuje dovolj, da bi bila sposobna odločitve o vrnitvi domov. Verjankova mati pa je še bolj kruta, hladna, nečustvena. Sploh se ne zamisli, kaj je želela sinu. Tak odnos matere do svojega otroka, družine je čuden, težko razumljiv, saj že po naravni poti vlada med materjo in potomci trdna nerazdružljiva vez.

Obe materi sta tudi sposobni storiti dejanje, ki nato zaznamuje in vpliva na njuno nadaljnje življenje. Odločitev sprejmeta takoj in brez pomislekov ter nato v njej vzrajata, kar jima moramo šteti v dobro, saj ko enkrat prestopiš Rubicon poti nazaj ni več. Lepa Vida sprejme odločitev takoj, ravno tako tudi Verjankova mati premišljeno naroči Rošlinu naj Verjanka ubije. Njuno odločnost lahko občudujemo, saj preproste ženske do devetnajstega, dvajsetega stoletja niso mogle ali niso smele vplivati na kakršnekoli odločitve. Vendar je odločitev mater v baladi usmerjena v negativno smer. Naklep o sinovem umoru in zapustitev družine sta dejanji, ki kažeta plitkost in ničvrednost notranjega sveta, morale, nekoga; v našem primeru mater.

Hčera slovenske zemlje je skozi obe baladi prikazana kot čisto nasprotje tega, kar si danes predstavljamo pod imenom mati. Mati je sedaj simbol ljubezni, doma, zavetja, topline. V ljudskih baladah pa je skoraj "zmaj", v katerem prevladujeta egoizem, grabežljivost in kar je najbolj zaničevanja vredno, odsotnost ljubezni do svojih otrok.